

O P M A N D S K E N D E L S E

af 27. april 2011

i

faglig voldgiftssag FV 2010.0240:

**Fødevarerforbundet NNF
(advokat Kim Brandt Jensen)**

mod

**DI Overenskomst I v/ DI for
Danish Crown A.m.b.A, Sæby
(fagleder Jane Hedegaard)**

INDLEDNING

Mellem Fødevarerforbundet NNF (NNF) og Danish Crown A.m.b.A. er der opstået uoverensstemmelse om, hvorvidt servicearbejde i forbindelse med udbening af brystflæsk på virksomhedens slagteri i Sæby er omfattet af bestemmelsen om medhjælpere i § 23 i Rammeaftale vedrørende metodeudvikling og akkord. Rammeaftalen indgår som en del af overenskomsten mellem NNF og DI på slagteriområdet.

Da parternes uoverensstemmelse ikke har kunnet løses ved forhandling, er sagen af NNF ved klageskrift af 4. marts 2011 blevet indbragt for denne faglige voldgiftsret, der har bestået af forbundskonsulent Jim Jensen og forbundskonsulent Bjarne Thomsen, udpeget af NNF, underdirektør Michael Nordahl Heyde og chefkonsulent Harry Hansen, udpeget af DI, og – som opmand – højesteretsdommer Per Sørensen.

Sagen blev forhandlet den 1. april 2011. Forud herfor havde opmanden den 24. marts 2011 besigtiget arbejdsforholdene på slagteriet. Under besigtigelsen deltog forbundskonsulent Bjarne Thomsen, tillidsmand Carsten Thomsen, arbejdsstudietillidsmand Per Nørgaard Jensen, arbejdsstudietekniker Viggo Thomsen, arbejdsstudietekniker Søren Ranum, fabrikschef Leif Brøndum Nilsen, fagleder Jane Hedegaard og chefkonsulent Jesper Kock.

PÅSTANDE

Klager, NNF, har nedlagt påstand om, at DI for Danish Crown skal anerkende, at servicearbejdere, der arbejder i forbindelse med afskæring af brystflæsk på slagteriet i Sæby, skal aflønnes som medhjælpere efter § 23 i Rammeaftalen.

Indklagede, DI for Danish Crown, har påstået frifindelse.

SAGEN

1. Slagterioverenskomsten er i sit udgangspunkt en normallønsoverenskomst. Imidlertid er akkordarbejde det almindeligste på et slagteri. Dette arbejde udføres efter reglerne i Rammeaftalen. Af dennes § 6 fremgår, at det er virksomheden, der bestemmer, om et arbejde skal udføres i ak-

kord. Aflønning i akkorden sker på grundlag af det tempo, hvormed der arbejdes. Hvis flere funktioner (operatører) indgår i en samlet akkord, måles arbejdsintensiteten hos alle operatører, men aflønningen til samtlige operatører sker på grundlag af den operatør, som arbejder med den højeste arbejdsintensitet (topmanden). Dette fastlægges nærmere i en balanceberegning. Om slagterioverenskomsten henvises i øvrigt til redegørelsen i opmandskendelse af 12. maj 2009 i faglig voldgifts-sag F.V. 2008.221 mellem NNF og DI for Danish Crowns Ringsted afdeling.

2. Rammeaftalens § 23 omhandler "Hjælpearbejdere" og lyder således:

"§ 23 – Hjælpearbejdere

Hjælpearbejdere, af hvem et akkordsat arbejdsområde konstant er direkte afhængigt, men som ikke deltager i dette, aflønnes med akkordområdets gennemsnitlige akkordfortjeneste. Hvis det er teknisk muligt, udbetales akkordfortjenesten den efterfølgende uge, jf. rammeaftalens § 24.

Hjælpearbejdere, der kun periodisk er tilknyttet et akkordsat arbejdsområde, aflønnes med akkordområdets gennemsnitlige akkordfortjeneste for den tid, der fastsættes som nødvendig hjælpetid. Hvis det er teknisk muligt, udbetales akkordfortjenesten den efterfølgende uge, jf. rammeaftalens § 24.

Fastsættelse af den nødvendige periodiske hjælpetid skal så vidt muligt ske ved måling og arbejdstaktvurdering af hjælpearbejdet.

Det er en forudsætning, at hjælpearbejderen overholder de udgivne arbejdsbeskrivelser og evt. tidsplaner, jf. rammeaftalens bestemmelse, og således at de akkordforhold, vedkommende er hjælpearbejder for, ikke sinkes."

Hjælpearbejde efter § 23 anses således som akkordarbejde, der derfor skal aflønnes med gennemsnitsfortjenesten for akkorden, som hjælpearbejdet indgår i. Hjælpearbejderens løn adskiller sig fra den løn, en arbejder, som indgår direkte i linjearbejdet, skal have, ved, at hjælpearbejderen ikke kan øge sin akkordindtjening ved at øge sit arbejdstempo, fordi hjælpearbejdet er afhængigt af tempoet i selve akkorden og derfor også skal aflønnes efter denne.

I Rammeaftalen hedder det i øvrigt blandt andet:

"§ 6 – Arbejdsplan

Virksomheden tager efter indstilling fra arbejdsstudieudvalget bestemmelse om, hvilket arbejde der ønskes akkordsat, hvorledes dette skal ske og i hvilken rækkefølge. Virksomheden udarbejder en plan herover med angivelse af arbejdsområder, varearter etc., der ønskes arbejdsstuderet og akkordsat.

§ 9 – Akkordsætning

Stk. 1. Akkordfastsættelse

Akkorderne fastsættes som tidsakkorder for grupper eller enkelte medarbejdere.

Uanset hvilket system virksomheden anvender, skal samtlige akkorder baseres på komplette arbejdsanalyser med tilhørende arbejdsstudier, ligesom enhver akkord skal bygge på en detaljeret arbejdsbeskrivelse, specificerede deloperationer med dertil hørende deltider, specificerede til lægstider, eventuelt anvendt arbejdstaktvurdering, der påføres straks, samt præcisering af de til grund for akkorderne liggende kvalitetskrav og øvrige retningslinier.

Akkordsætning kan ikke foretages, før metodefastsættelse, oplæring og instruktion er tilendebragt.

...

§ 14 – Akkordens iværksættelse

Enhver af virksomheden udarbejdet akkord gennemgås med tillidsrepræsentanten og arbejdsstudietillidsrepræsentanten mindst 3 arbejdsdage før igangsætningen, jf. denne aftale og lokalaftalens bestemmelser. Igangsætning kan dog finde sted straks efter gennemgangen, såfremt der er lokal enighed herom."

3. På Danish Crowns slagteri i Skærbæk er der en afdeling, som udbener brystflæsk på flere linjer. Linjerne betjenes af medarbejdere, som forestår selve udbeningsarbejdet, og som arbejder i akkord. Desuden udfører en række servicemedarbejdere støttfunktioner hertil. I 2010 valgte slagteriet at akkordsætte servicearbejdet i brystflæskafdelingen, idet slagteriet valgte at udgive en gruppeakkord med en variabel bemanning, hvor der, afhængig af skæremønster og behov for servicearbejde, forbruges timer på akkorden.

Servicearbejdet omfatter 40 delfunktioner, der efter NNF's opfattelse alle er nødvendige for akkordarbejdet med at udbene brystflæsk på udbeningslinjerne, idet dette arbejde tillige konstant er direkte afhængigt af funktionerne. De 40 funktioner, som ikke varetages samtidig, men i en rotationsordning, efterhånden som behovet for udførelse af den enkelte funktion opstår, fremgår af en oversigt, der tillige angiver den procentvise fordeling af de enkelte arbejdsoperationer. Oversigten, der baseret på en akkordoversigt (bilag B) og en arbejdsbeskrivelse (bilag D), ser således ud:

"Aktivitetsnummer	Beskrivelse	% andel af servicearbejde i afdelingen
1	Udskubbe varer	31,2
2	Sortere brystflask	10,8
3	Rengøre kølerum	0,6
4	Notere og udregne	0,6
5	Skifte bigbokse	4,2
6	Jævne i kummer	0,2
7	Indkøre kar	4,0
8	Indkøre kar	0,4
9	Tømme bakker	2,7
10	Kar til destruktion	1,2
11	Indsamle og scanne	7,2
12	Feje og skrabe gulv	2,8
13	Tomme juletræ til vask	8,0
14	Skifte juletræsvogne	1,4
15	Smøre glidestænger	0,7
16	Stålhandsker	0,3
17	Hente bakkevogne	0,3
18	Skifte kar med ben	1,0
19	Affaldsposer	0,7
20	Rette fejl	1,4
21	Optælle lager	2,1
22	Stegestrimler	0,7
23	Afrydning	3,5
24	Bogføring	0,6
25	Optælle snore	0,3
26	Hente tøris	0,2
27	Samle knive	0,5
28	Ophænge delstykker	0,4
29	Påsætte/aftage	3,4
30	Afsende miniribs	1,7
31	Skubbe is frem	2,6
32	Tømme spand	0,1
33	Reinspektion	0,6
34	Samtale	1,9
35	Papirarbejde	0,4
36	Hente rene bakker	0,6
37	Skifte strygestål	0,1
38	Notere liste	0,2
39	Klargøre pult	0,3
40	Stabler til ladning	0,2"

Der er udarbejdet en pauseplan for servicearbejderne, der ser således ud:

”Pauseplan servicearbejde i brystflæskafdelingen

	John 1/100 timer	Bo 1/100 timer	Ove 1/100 timer
1. Pause	8,00 – 8,33	8,33 – 8,67	8,67 – 9,00
2. Pause	10,00 – 10,33	10,33 – 10,67	10,67 – 11,00
Middag	11,50 – 11,92	11,92 – 12,33	12,33 – 12,75
<u>4. Pause</u>	<u>13,50 – 13,83</u>	<u>13,83 – 14,17</u>	<u>14,17 – 14,50</u>
Pauser i alt	1 time og 25 min.	1 time og 25 min.	1 time og 25 min."

De brystflæskstykker, der skal udbenes, modtages i en jævn strøm fra udskæringen, hvor de er ophængt på et "juletræ" med hver 20 stykker brystflæsk. Eksempelvis blev der den 26. maj 2010, hvor der blev udfærdiget en besigtigelsesrapport, produceret 479 brystflæsk i timen.

For at alle operationer i rotationen kan varetages successivt, er det nødvendigt, at der ved udførelsen af for eksempel udskubningen til linjerne akkumuleres flere råvarer, end der umiddelbart er behov for. Derved undgås det, at linjerne løber tør for råvarer, mens servicearbejderne udfører de øvrige servicefunktioner. Af besigtigelsesrapporten fra 26. maj 2010 fremgår, at der var en kumulering af typisk 11-14 juletræer, undertiden lidt flere og undertiden lidt færre, svarende til, at produktionen kunne fortsætte i gennemsnitligt 10-11 minutter.

4. Det er oplyst, at servicearbejdere, der er beskæftiget med udskubning af råvarer til slagtelinjerne på Danish Crown's andre afdelinger i Fåborg, Herning, Rønne, Esbjerg og Horsens, bliver aflønnet som hjælpearbejdere med gennemsnittet af udbeningslinjens indtjening.

Arbejdet i Sæby blev ligeledes aflønnet i henhold til Rammeaftalens § 23, indtil virksomheden den 19. marts 2010 bestemte, at der skulle overgås til enkeltmandsakkord.

FORKLARINGER

Per Nørgaard Jensen har forklaret, at han har været på slagteriet i Sæby i 26 år og siden 1994 har været arbejdsstudietillidsrepræsentant. Brystflæskene, der kommer fra udskæringen, føres på juletræerne til to kølerum, idet de via forskellige mærkater sorteres til de forskellige kategorier,

som er bestilt af de respektive kunder (aktivitetsnummer 2). Der skal skiftes bigbokse (5) og indkøres nye tomme kar (7 og 8). Indscanningen (11) foretages til brug for produktionssystemet og lønsystemet. Det er ikke samme produktion, der kører fra morgen til aften, og der skal derfor løbende holdes øje med antallet af brystflæskstykker inden for de enkelte produktioner. En del af de ben, der skæres fri af brystflæskene på linjerne, ryger på gulvet og skal fejes op (12), og når der er 6-7 tomme juletræer, hænges de op på en vogn og køres ud med truck til afvaskning. Denne funktion kan ikke udføres ved dagens afslutning, men skal foretages løbende med henblik på konstant tilførsel af rene juletræer. Afrydningen (23) foretages ved fyraften, således at vaskehold kan rykke ind.

Det er hans opfattelse, at ingen af de 40 delfunktioner kan undværes med henblik på den konstante produktion på linjerne. Af samme grund er serviceoperatørerne forsynet med en telefon, således at de straks kan tilkaldes fra opskæringen, hvis der opstår behov herfor. Hvis det tilførte brystflæsk ikke løbende fjernes, vil produktionen i opskæringen gå i stå. Til forskel fra servicearbejderne kan medarbejderne i pakkeriet – hvis arbejde er akkordsat som gruppeakkord – variere pakningen, således at de kan tilrettelægge deres egen indtjening.

Jesper Kock har forklaret, at han som chefkonsulent i DI har besøgt en lang række slagterier med henblik på at vurdere arbejdsopgavernes karakter. Den rækkefølge, delfunktionerne er angivet i med løbende aktivitetsnumre, er ikke nødvendigvis udtryk for, at funktionerne skal udføres i samme rækkefølge. Udførelsen af den enkelte funktion afhænger af det tempo, produktionen sætter, og det behov der følger heraf. Om morgenen, når servicearbejderne møder, er der akkumuleret/ophobet ca. 18 juletræer. Under hans besigtigelse af virksomheden den 26. maj 2010 foretog han hver halve time en opgørelse af, hvor mange juletræer, der var klar til udskubning. På et tidspunkt var man nede på 4, svarende til, at produktionen på udbeningslinjen kunne køre i ca. 11 minutter, uden at der skete udskubning af brystflæsk. Ud over de operatører, der arbejder løbende på udbeningslinjen, er der tilknyttet ekstra operatører, således at produktionen kan foregå kontinuerligt hele dagen, selv om operatørerne holder pause. De 3 serviceoperatører har ikke pauseafløser, hvilket dog ikke betyder, at produktionen på linjerne ikke kan fortsætte, selv om de 3 servicearbejdere holder pause. Den dag, han besøgte slagteriet, gik 2 operatører til pause samtidig, således at kun en enkelt var tilbage til at udføre servicearbejdet. Ingen af servicearbejderne kan gå hjem, før arbejdet på udbeningslinjerne er helt afsluttet.

Pakkeriet i umiddelbar forlængelse af udbeningslinjerne er akkordsat som gruppeakkord. Ved denne del af arbejdet er der ikke ret stor kumulering af færdigt brystflæsk fra linjerne, hvorfor der i det store hele skal arbejdes kontinuerligt. Arbejdet på linjen går dog ikke i stå, hvis der sker en ophobning i pakkeområdet.

PARTERNES ARGUMENTER

NNF har anført, at vurderingen af, om det arbejde, servicearbejderne udfører, er omfattet af Rammeaftalens § 23, i væsentlig grad beror på en praktisk mere end en juridisk vurdering. En sådan vurdering må føre til, at udbeningslinjerne konstant er direkte afhængige af servicearbejdernes arbejde. Når servicearbejderne møder om morgenen, skal de straks begynde at skubbe de juletræer, der er klar, frem til udbeningslinjerne, og uanset at enkelte af de 40 delfunktioner måske ikke i sig selv kan betegnes som arbejde, som udbeningslinjerne konstant er direkte afhængige af, må den samlede vurdering af alle de 40 delfunktioner føre til, at § 23 finder anvendelse. Også i de perioder, hvor der ikke umiddelbart sker udskubning af varer til udbeningslinjerne, kan produktionen ikke undvære de allerfleste af servicearbejdernes funktioner. Af oversigten fremgår, at udførelsen af de 10 mest tidskrævende delfunktioner udgør ca. 80% af arbejdstiden. Servicearbejderne kan ikke gå hjem, før produktionen i udbeningslinjerne er indstillet. De allerfleste funktioner må betegnes som akut forefaldende arbejde, der løbende skal udføres. Den omstændighed, at der er 3 servicearbejdere, hvoraf 2 hele tiden skal være til stede, kan sammenlignes med, at der også på udbeningslinjerne er ekstra arbejdere, der afløser kollegerne under disses pauser, således at produktionen ikke på noget tidspunkt går i stå. Det samme er reelt tilfældet for så vidt angår servicearbejderne.

Subsidiært har NNF anført, at der for det tilfælde, at enkelte af servicearbejdernes funktioner ikke kan anses for omfattet af Rammeaftalens § 23, må ske en udskillelse af sådanne funktioner til selvstændig vurdering, jf. herved § 23, 2. afsnit. En sådan udskillelse kan ikke føre til, at de øvrige funktioner ikke er omfattet af § 23, 1. afsnit.

DI har anført, at det følger af overenskomsten og Rammeaftalen, at § 23 udgør en undtagelse til den almindelige regel om, at det er virksomheden, der har ret til at akkordsætte arbejdet. Servicearbejderne er afhængige af arbejdet i udskæringen og udbeningslinjerne og kan ikke selv øge deres indtjening ved at øge deres tempo. Som det fremgår af besigtigelsesrapporten af 26. maj

2010, er der mulighed for akkumulering af brystflæsk, således at der i perioder på typisk ca. 10 minutter ikke skal ske udskubning til udbeningslinjerne. Til forskel herfra er arbejdet på udbeningslinjerne helt konstant, og medarbejderne på disse linjer kan ikke selv bestemme, hvor lang tid de kan bruge på de enkelte arbejdsopgaver. Betingelsen i Rammeaftalens § 23 om, at akkordområdet konstant skal være direkte afhængigt af hjælpearbejdernes indsats og intensiteten i disse arbejder, er således ikke opfyldt. Dette krav vil kun være opfyldt, hvis den manglende udførelse af funktionerne hos servicearbejderne indebærer, at arbejdet på brystflæsklinjerne automatisk stopper, hvilket ikke er tilfældet. Servicearbejdet indgår derved ikke som et led i en ubrudt kæde af funktioner.

OPMANDENS BEGRUNDELSE OG KONKLUSION

Da der ikke blandt de af parterne udpegede medlemmer af voldgiftsretten har kunnet opnå flertal for en afgørelse, skal denne træffes af opmanden, der udtaler:

Ifølge Rammeaftalens § 23, 1. afsnit, skal hjælpearbejdere, af hvem et akkordsat arbejde "konstant er direkte afhængigt", men som ikke deltager i dette, aflønnes med akkordområdets gennemsnitlige akkordfortjeneste.

Efter besigtigelsen af servicearbejdernes arbejdsforhold i slagteriet, sammenholdt med sagens oplysninger i øvrigt, finder jeg, at den omstændighed, at der i et vist omfang sker ophobning af brystflæsk inden udskubningen til udbeningslinjerne, ikke i sig selv kan begrunde, at alle enkeltfunktionerne i arbejdsbeskrivelsen falder uden for Rammeaftalens § 23's område. Heller ikke den omstændighed, at servicefunktionerne periodevist kan varetages af kun 2 medarbejdere, kan begrunde, at servicearbejdet ikke er omfattet af § 23. Endelig kan det forhold, at nogle af de 40 arbejdsopgaver, som servicearbejdet rummer, ikke falder under definitionen i § 23, ikke føre til, at samtlige opgaver falder uden for anvendelsesområdet for § 23.

Efter en samlet vurdering, der – i mangel af enighed mellem parterne – til dels må bero på et skøn, finder jeg, at en lang række af – men ikke alle – de opgaver, der udføres af servicearbejderne, er omfattet af Rammeaftalens § 23. Dette gælder således flere af de funktioner, der procentvis og samlet udgør den største del af servicearbejdet i afdelingen.

Som anført må der på den anden side gives DI medhold i, at ikke alle opgaverne kan anses for omfattet af § 23, og at de derfor må udskilles til særskilt vurdering, jf. herved Rammeaftalens § 23, 2. afsnit.

Herefter tages NNF's påstand delvist til følge, således at de aktivitetsnumre i akkordoversigten, der er anført nedenfor, skal aflønnes i overensstemmelse med § 23, 1. afsnit.

De øvrige funktioner – 3, 12, 15, 16, 19, 23, 24, 27, 29, 34, 35 og 38 – skal ikke aflønnes i overensstemmelse med § 23.

T h i b e s t e m m e s :

DI Overenskomst v/DI for Danish Crown A.m.b.A., Sæby, skal anerkende, at aktivitetsnumrene 1, 2, 4-11, 13, 14, 17, 18, 20-22, 25, 26, 28, 30-33, 36, 37, 39 og 40, der fremgår af akkordoversigten, skal aflønnes som servicearbejde efter § 23 i Rammeaftalen.

I øvrigt frifindes DI.

Hver part skal bære egne omkostninger og betale halvdelen af opmandens honorar og udgifter.

Skodsborg, den 27. april 2011.

Per Sørensen